

Skolen i dannelses-forfald

REFORM: Skældud-fri skole er endnu et symptom på en skoleverden på vej ud i ligegyldighed

Af Anders Næsby
debat@dnmh.dk

REFORM: På Herskind Skole ved Aarhus jubledes de for nylig stolt over at være den første selverklærede "skældud-frie skole" i landet. Alle vi fra det stadig svindende mindretal, der endnu mener, folkeskolen bør værne om faglighed og faktisk stille krav til eleverne, jubler knap så meget: For dette er blot endnu et symptom på en skoleverden i færd med at trække sig selv ned i ligegyldighedens svælg.

DA SKOLERFORMEN fra 2014 forrige år blev grundigt evalueret, stod det klart, at den ikke har virket; faktisk var eleverne fortsat blevet fagligt svagere.

Næsten omgående udtrykte politikere fra flere partier det ellers ret selvindlysende, at det da bestemt ikke var meningen. Elevfærdighederne i læsning, stavning og især matematik synes at være i et ustoppeligt frit fald. Og det på trods af, at det ikke ligefrem så prangende ud før reformen.

GENNEM FLERE år har der således været tiltagende klager fra undervisere helt oppe på universitetsniveau over, at de studerende ikke besad helt elementære færdigheder og derfor heller ikke kunne løse simple matematiske problemer eller blot forstå teksterne i deres tunge lærebøger.

Udviklingen er skræmmende og desværre ikke videre overraskende. For den er blot resultatet af årtiers faglige deroute i hele skolesystemet.

SPØRGER MAN lærerstanden, vil svaret helt sikkert ligge i en bebrejdede af den hadede skolereform.

Men selvom denne af flere grunde ikke var specielt vellykket, stikker problemerne langt dybere end som så.

TRODS MERE end 200 års almen skoletradition i Danmark er der overraskende lidt konsensus om, hvordan god læring og dannelse bør udformes.

Især de sidste fire-fem årtier har

divergerende politiske holdninger gjort skolen til en ideologisk kampplads, hvor de forskellige synspunkter meget sjældent har kunnet enes om noget som helst, og denne evige kamp har trættet og forstyrret den daglige skolegang.

DET VILLE være nærliggende at bede forskere om at vise den rette vej – ulykkeligvis er skoleforskningen mindst lige så sovset ind præfabrikerede konklusioner og ideologiske holdninger som politikerne selv.

Der ligger f.eks. såkaldt forskning bag en anden håbløs idé, der har martret skoleverdenen det seneste årti: at elever ikke bliver dygtigere af at læse lektier. At dette overhovedet kan ytres af folk med indsigt i læring, herunder lærerne selv, er ubegribeligt. Det svarer lidt til at mene, at en seriøs sportsudøver ikke bliver dygtigere af at træne.

OG DERVED befinder skolen sig i en evig splittelse med sig selv, hvor forskellige ideologiske kræfter trækker i hver sin modstridende retning.

Den venstreorienterede pædagogik, som desværre stadig er bærende på seminarierne, synes primært at have haft til formål at disrupte alting og fremskynde idealet om, at eleven er centrum i sit eget univers.

Viden og udenadslære har man foragtende bortkastet som noget anakronistisk og nærmest latterligt, mens man samtidig har forsøgt at fjerne ethvert krav til en ung generation, som vi hele tiden skal have ondt af. Et af de seneste skud på denne deforme stamme af groteske venstrefløjsforslag er helt at fjerne karaktergivning på folkeskoleniveau.

DEN BORGERLIGE skolepolitik, der før i tiden kæmpede en reel kamp for at bevare det faglige niveau, har forelsket sig alt for meget i iPads, overfladiske læringsportaler og let adgang til informations-søgning, mens man har været voldsomt optaget af målbare tal til international sammenligning – uden dog at tænke nærmere over formålet og brugen af disse tal.

BEGGE SIDER har derved på hver sin måde styret sig ind i en dannelsesmæssig blindgyde, hvor det mest handler om at bebrejde den anden part for skolens mangelfulde resultater. Og samtidig glemt at værne om skolens mest basale og klart vigtigste formål: en grundlæggende faglighed, som skal sikre det brede vidensniveau, et oplyst og demokratisk samfund kræver.

Trods mere end 200 års almen skoletradition i Danmark er der overraskende lidt konsensus om, hvordan god læring og dannelse bør udformes, skriver Anders Næsby.
Arkivfoto: Henrik Bo

FOR SKOLEN er ikke opbygget for at underholde eleverne eller konstant tale ind til deres egen lille verden. Folkeskolen skal som minimum opbygge et grundlag af faglige kundskaber, der kan ruste de unge til den fremtid, der venter dem.

Den skal sikre en bredt funderet indsigt i en lang række forskellige områder og emner og forhåbentlig fremelske en interesse og lyst til at lære videre hos eleverne. Når den er rigtig god, kan den ydermere åbne nye muligheder i både videre uddannelse og i livet for de unge og få dem til at skue mod fjerne horisonter, de slet ikke anede var der.

Det er dog beklageligvis ikke den vej, vi går. Tværtom udvandes igen og igen den basale lærdom, mens tidligere tiders faglige krav slækkes for at sløre den manglende kunnen.

DET ER nemt som lærer at bebrej-

de politikere, reformer, ledere og forældre. Og det er problematisk, at den daglige skolegang konstant forstyrres af luftige trivselsprojekter eller emneuger om snart sagt ethvert aktuelt samfundsproblem, som det rutinemæssigt forventes, skolen uden videre må tage sig af.

MEN SANDHEDEN er desværre, at lærerstanden alt for længe selv har bidraget til den faglige deroute, formentlig mere end nogen anden part. Velvilligt har man gennem flere årtier adopteret flygtigt reformpædagogik og vrænget på næsen af klassisk lærdom. Som når eleverne i matematik allerede i de små klasser får stukket en lomme-regner i hånden og plottes tal ind i farvestrålende it-programmer, men reelt ingen forståelse har af, hvorfor facit fremkommer.

SAMTIDIG HAR man nærmest foragtet begreber som disciplin, pligtfølelse og udenadslære og sigtet

mod en alt for lav fællesnævner, hvor eleverne ikke skulle tilegne sig viden eller klassiske dannelsesidealer, men derimod være centrum i deres eget selvrealiserede univers.

Læreren skulle ikke længere være en autoritet, men en ligestillet sparringspartner – naturligvis kun med rosende ord, ligegyldigt hvor elendigt og ugideligt elevens arbejde var – og opfinde nye, moderne måder at præsentere stoffet på. "God anderledeshed", hed det vist nok med et af de verdensfjerne udsagn, der forpestede didaktikken i min egen seminarietid.

MAN KAN egentlig ikke undre sig over, at unge mennesker i dag i store tal rammes af stress, når det på et eller andet tidspunkt i uddannelsessystemet går op for dem, at de gennem mange års skolegang stort set intet har lært – og fået lov til det.

INTERESSANT NOK var der faktisk for et par år siden en form for selverkendelse på vej blandt selv de venstreorienterede lærere. At det nok alligevel var en fejl totalt at lade hånt om fagligheden. Og dermed åbnedes et lille, men særdeles spændende vindue for, at der måske kunne findes en fælles vej ind i det klassiske dannelsesideal, der engang gjorde den danske skole til verdens bedste.

En dannelsesestænkning, hvor lærdom i sig selv er idealet, hævet over politiske ideologier og flygtige trends. Hvor læringen, som murstenene i en bygning, skal lægges stykke for stykke, tålmodigt fremelsket af fagligt kompetente lærere i et fagligt kompetent skolesystem. For det må ikke glemmes, at den selvstændige stillingtagen til samfundets udfordringer, som alle parter ønsker at frembringe hos unge mennesker, kun fremkommer gennem en bred, almen viden og kunnen.

MEN LIGESOM der et kort øjeblik materialiseredes et flygtigt håb om en lysere fremtid for skolen, fandt de i Herskind på endnu et himmelråbende tiltag, der utvivlsomt snart vil brede sig. Og dermed marcherer en ubehjælpelig folkeskole uden lektier, skældud, disciplin eller krav af nogen som helst art fortsat og i sikker kurs mod dannelsens totale afgrund.

ANDERS NÆSBY fra Aalborg er lærer og cand.mag. i anvendt filosofi. E-mailadresse: nellynaesby@hotmail.com

